

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«Idjtihad» Constantinople

Téléph : 20865

xxviième ANNÉE

15 Mai 1932

İÇTİHAT

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 345

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Â'lâ kâğıdı

5 liradır

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

15 Mayıs 1932

CİHANIN ŞİMDİKİ İNKİŞAFI

HAYALLAR VE HAKİKATLAR

Büyük hakîm Dr. Gustave Le Bon un son eserlerinden Türkceye tercemesi basılmaya başlamış olan bu çok mühim kitapdan :

MÜTERCİMDEN BİR KELİME

L'Evolution Actuelle du Monde

Ya'ni Cihanın şimdiki inkişafı adlı kitabını dört sene evvel Türkçeye çevirmiştim. Bu gün neşr ediyorum, vatandaşlarımın kütüphanelerine 'afieyt verici ve aydınlatıcı bir kitap 'ilâve etmiş olmak kana'atının verdiği bir sa'adet hissi duymaktayım .

Şimdiye kadar, İçtihat kitapları silsilesinde terceme ve neşr edilmiş olan **Ruh-ul-Akvam**, **Ruh-ul-Cemahir**, **Dün ve Yarın**, **Asrımızın Nususı Felsefiyyesi** , **Avrupa harbinden alınan Psychologiya'î dersler** ve **'Ameli Ruhiyyat ...** adı kitaplar büyük ruhiyyat ve ictima'ıyyat ustası hakkında, vatandaşlarıma kâfi bir fikir vermiştir.

G. Le Bon un kitapları , büyük ricali devletin, ve insanları sevk ve idare etmek vaz'ıyyetinde bulunan büyük re'islerin , ellerinden düşürmedikleri kitap olmuştur. Şimalî Amerika Muttahid Devletleri Cümhur re'isi Th. Roosevelt, Cümhur riyasetinde bulunduğu müddetçe G. Lo Bon un **Ruh-ul-Akvam** kitabının , mutala'a masası üzerinden eksik olmadığını , ekseriya tekrar etmiştir ve Afrikaya aslan avına gittiği vakit yanına tek bir kitab aldığını ve bu kitabın da G. Le Bon un **Ruh-ul-Akvam** kitabı olduğunu da 'ilâve etmiştir .

Japonyanın Hariciye Nazırı Baron Motono kitaplarından ikisini Japon lisanına terceme etmiş ve bunların başına , mü'ellifi hakkında uzun bir methal yazmıştır. Mısır Adliyye Nazırı Fethi Paşa Zağlul aynı mü'ellifin bir çok eserlerini arapçaya çevirmiştir .

Rusya nın Ulum Akademiyası Re'isi bulunduğu sırada Grand due Constantin büyük ustadin bir kaç kitabını Ruesçaya çevirmiştir.

Rusya ve Japonya hükûmetleri G. Le Bon un bütün eserlerini terceme etmek maksadile bir sabık Baş Vekil ve bir sabık Harbiye Nazırı riyasetleri altında birer terceme hey'eti teşkil ederek bu yüksek hey'ete bu mühim işi 'gör - dürmüşlerdir . [*]

Bu eserlerin gördüğü rağbetler, her tarafta yüksek olmuştur . Les Annales mecmu'asında intişar eden bir mulakatında, **Chili** Cümhuriyeti Re'isi, şöyle söylüyordu: « Eğer Dr. G. Le Bon la bir gün tanışırsanız , söyleyiniz ki Chili Cümhur Re'isi kendisinin en hararetli hayranıdır. Eserlerle beslendim, ona deyiniz, ki siyasi hayatımda, meselâ Cümhurların Psychologiası hakkındaki mulahazalarının hayranîyet bahş isabetini re'yel'ayn görmek vaz'ıyyetinde bulundum . »

Dr. G. Le Bon un te'siri orduda dahi pek büyük olmuştur. Erkânı Harp Binbaşısı, elyevm Général Gaucher, vaktile, mü'ellifin 'akidele - rini , zabitlere verdiği konferanslarda icmâl etmiş ve bunları Etudes sur la Psychologie bu Commandemant ya'ni «Kumanda nın Psychologiası hakkında tetebbu'ler» adlı bir cilt halinde neşr etmiştir .

Harbiyye mektebi müdiri bulunduğu sırada Général Bonal, Général Moud'hui, Mangin v.s.v.s. kendilerini Dr. G. Le Bon un açıktan açığa tilmizleri olduklarını i'lân etmişlerdir.

Meşhur Général Mangin « temmuz 1918 büyük zaferini hazırladığı esnada, ve bunu ta' kib eden 'askerî harekât esnasında , ustadin « Doctrine » lerinin kendisine rehberlik etmiş

[*] Ustadin vefatı münasebetile Darülfünun , Halk Evi, Union Francaise, Bene-Berth Conférence salonlarında verilmiş konferansı da 343 ve mute'akip numrulu İçtihat lardaokuyun .

olduğunu » üstada yazdığı mektupda beyan etmiştir .

G. Le Bon un fikirlerinin te'siri ecnebî orduları üzerinde de büyük olmuştur : Fransa Harbiye Nezareti Erkânı Harbiyesi tarafından terceme edilen mühim bir lâyhada İngiliz ordusunun en yüksek askerî « Autorité » lerinden biri olan Miralay Fuller şöyle yazıyordu : « Eğer Büyük Harpten evvel İngiliz zabıtları Dr. G. Le Bon un kitaplarını okumuş olsalardı en kuvvetli orduyu, harbin devamı müddetince, yoklayarak aradıkları ve bulduktan sonra da kullanmayı pek az bildikleri orduyu, kendilerine te'min etmiş olurlardı ».

Dr. G. Le Bon un principleri bu gün İngiliz ordusunda pek münteşirdir .

The Naval and Military gazette , gazetesi 8 mayıs 1909 tarihli nushasında şu satırları yazıyordu :

G. Le Bon tarafından yapılan dan daha eyi olarak hiç bir kimse terbiyenin ta'rifini yapmamıştır : « Terbiye , şu'uriyi gayri şu'uriye geçirmek san'atıdır » . İngiliz Erkânı Harbiye'i Umumiyesi re'isleri , terbiye'i askeriycede usul ve amel vahdeti te'sisinin , bizim muhtaç olduğumuz bu te'sisin üssül'esası olmak üzere bu principini kabul etmişlerdir .

G. Le Bon un, yenilikleri sebeble Fransada bazan i'tiraza uğrayan fikirleri, nihayet bütün re'yleri topladı, Ulumı Ahlâkiyye ve Siyasiyye Akademiası, G. Le Bon un eserlerinin hey'eti mecmu'ası için, 8000 frank olan Estrad Delcros büyük mükâfatını verdi . Bu Akademianın Re'isi olan Pierre Janet, G. Le Bon un mesa'isini tahlil eden nutkunda « G. Le Bon un tedkikatı başlıca memleketlerin güzideleri üzerinde derin bir te'sir icra etmiştir » diyor .

27 Kânuni evvel 1924 tarihli **Revue scientifique** de intişar eden bir terceme'i hal hulâsasında Institut âzasından meşhur Daniel Berthelot şu satırları yazar :

« Dr. G. Le Bon, zamanımızın en geniş ve en aslı zekâlarından biri olarak bize 'arız vücud eder. Muhterî ve teşkilatçı, mütebahhır ve istikşafçı, Artist ve âlimdir. Fransa İnkılâbının mübeş-

şirleri olan büyük Encyclopédiste lerin hakikî varisini temsil eder. Kendisinde xx inci 'asrın Diderot su selamlana bildi .

« **Cihanın Şimdiki İnkışafı** , G. Le Bon un '**Ameli Ruhiyyat** unvanile terceme ve neşr etmiş olduğumuz

LES INCERTITUDES DE L'HEURES PRÉSENTE

Adlı kitabını ta'kip eder. Bunu da , merhum ustadın en son eseri olan

Bir Tarih Felsefesinin İlmî Esasları ta' kib edecek .

26 - 4 - 1932 İçtihat Evi Dr. ABDULLAH DJEVDET

METHAL

CİHANIN SİMAYI HAZIRI

Karni hazır , bir terakki ve here ü mere devri teşkil eder, ki insaniyyetin uzun tarihi esnasında doğduğunu , büyüdüğünü ve nabud oldugunu görmüş olduğu diğer bütün medeniyetlerden, asrî medeniyeti, derin bir fark ile, ayırır. Kavmler, nihayetine eren bir alem ile başlayan bir alem arasında bulunuyorlar.

Yeni alemin nizam ve tertibi , kavmlerin hayatını karışdıran yaratıcı , muhafazakâr ve yıkıcı kuvvetler arasındaki çarpışmanın neticesine bağlı olacaktır .

Her gün « Laboratoire »larda ve Darussana'alarda doğan yaratıcı kuvvet , maddî hayatı değiştirdi ve medeniyete yeni bir sima verdi.

Muhafazakâr kuvvetler , kavmlerin ecdad mirasını teşkil eder. Bu, siretin başlıca muharriklerinin hazırlandığı, gayri şu'uri hayat havzasıdır .

Yıkıcı kuvvetler yukarıda zikr edilen diğer iki kuvvetin aksi bir istikamette te'sir icra eder. Hükümdarların ihtirasları, kavmler arasında rekabet, âhadın hoşnudsuzluğu, ihtilâller, yıkıcı kuvvetlerin büyük silsilesine dahildirler . Son Büyük Harbin başlangıcından beri müşahade olunan felâketler , bu kuvvetlerin dünyayı ne kadar yıka bileceklerini gösterir .

Bu kitapta mutala'a edeceğimiz mes'elelerin ekserisi muhtelif memleketler üzerine yıkıcı